

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

У К А З А Н И Е

по въпроси, свързани с прилагането на чл. 343, ал. 5 НК
и чл. 343б, ал. 5 НК (ред., ДВ, бр. 67 от 04. 08. 2023г.)

Цел на указанието

Настоящото указание цели организационно и методическо подпомагане за преодоляване на възникнали затруднения в прокурорската практика във връзка с упражняване на прокурорските правомощия по обезпечаване на законосъобразно и предвидимо прилагане на отнемането в полза на държавата на съответното превозно средство - въздухоплавателното средство, моторното превозно средство, плавателния съд или специалната машина по чл. 343, ал. 5 и моторното превозно средство по чл. 343б, ал. 5 НК; или присъждане на неговата равностойност, когато деецът не е собственик; както и приобщаването на веществени доказателства в досъдебното производство.

Досъдебно производство

Разпоредбите на чл. 343, ал. 5 и на чл. 343б, ал. 5 НК изискват досъдебното производство да осигури при произнасянето на съда превозното средство в състоянието към момента на извършване на деянието за отнемането му, както и да обезпечи съответно имущество, когато се присъжда неговата равностойност и се налага наказанието глоба.

Събиране на доказателства за превозното средство, неговата собственост, стойността му и имущественото положение на обвиняемия

1. В хода на досъдебното (вкл. бързото) производство своевременно се събират доказателства и относно обстоятелствата, свързани с:

а) превозното средство, послужило за извършване на престъплението, и неговата собственост, включително и на идеалните части, когато е съсобственост между дееца и други лица. Установяването на тези обстоятелства се осъществява възможно най-бързо - чрез прилагане (или посочване) на: съответно свидетелство за регистрация; договор за покупко-продажба, фактура; договор за лизинг; удостоверение за наследници; писмени доказателства относно семейното положение и т.н., като се съобразяват всички възможни обстоятелства и усложнения, при които превозното средство е съсобственост, включително при съпругеска имуществена

общност. Декларацията за семейно и имуществено състояние на обвиняемия не е способ за установяване на този факт;

б) стойността на превозното средство, когато не е изключителна собственост на дееца. Установяването на пазарната му стойност към момента на извършване на деянието се извършва чрез съдебно-оценителна експертиза по реда на чл. 144-153 НПК, която се назначава незабавно след установяване на посоченото обстоятелство.

в) имущественото положение на обвиняемия (чл. 102, т. 3 НПК) съобразно предвиденото присъждане на равностойността на превозното средство и/или налагане на наказанието глоба.

2. По делата за престъпления по чл. 343, ал. 3 и 4 НК и по чл. 343б, ал. 1-4 НК превозното средство се приобщава като вещественно доказателство, предвид критериите по чл. 109 НПК, като собствеността е без значение.

Приобщаването на превозното средство не налага във всички случаи неговото задължително изземване.

2.1. Действията по приобщаването може да се извършат съобразно конкретните условия в случаите на започнало административно-наказателно производство с наложена принудителна административна мярка (ПАМ) по отношение на пътно превозно средство.

2.2. Превозното средство следва да бъде внимателно огледано, описано в съответния протокол и фотографирано, като се вземат мерки да не се повреди или измени, вкл. да се запечата и посочи място за неговото съхранение (чл. 110 НПК), съобразено с: предстоящите действия по разследването; другите процесуални действия; възможностите за ускорено приключване наказателното производство; конкретните логистични възможности на съответния съдебен район.

2.3. В досъдебното производство за престъпления по чл. 343, ал. 3 и 4 НК, предвид сложния предмет на доказване (вкл. особености на изпълнителното деяние, свързани с нарушаване на правила за движение, механизъм на причиняване на смърт/телесни повреди и т.н.), е препоръчително превозното средство да се из земе като вещественно доказателство, съобразно конкретната следствена ситуация (при огледа на местопроешествието по чл. 155 и сл. НПК, по реда на чл. 162-163 НПК или да бъде предадено доброволно) и да се пази до завършване досъдебното производство.

2.4. В досъдебното производство за престъпления по чл. 343б, ал. 1-4 НК приобщаването на превозното средство следва да е адекватно на конкретната следствена ситуация. Когато приобщаването на превозното средство става чрез неговото изземване, това – наред с установяването на факти, свързани със самото престъпление – способства за: налагането на обезпечителни мерки по отношение на самото превозно средство по реда на чл. 72 НПК; оценяването му; вземане на обезпечителни мерки с оглед присъждане на равностойността, когато превозното средство не е изключителна собственост на дееца. Поради това се преценява необходимостта вещественото доказателство да се пази до приключване на досъдебното производство.

3.1. Приобщените като веществени доказателства превозни средства се съхраняват съобразно правилата на НПК и Правилника за администрацията на ПРБ (издаден от ВСС, обн. ДВ, бр.106 от 10.12.2013 г., изм. и доп.).

3.2. Иззетите и обезпечените превозни средства се регистрират в Унифицираната информационна система на ПРБ по реда и в съответствие със Заповед № РД-04-237 от 29.06.2018 г. на главния прокурор.

Мерки за обезпечаване на отнемането на вещи в полза на държавата и на наказанието глоба (чл. 72 НПК)

4.1. Когато превозното средство е собственост на обвиняемия:

а) незабавно след привличането в качеството на обвиняем в досъдебното производство по дела за престъпления по чл. 343, ал. 3 и 4 НК и чл. 343б, ал. 1-4 НК прокурорът отправя искане до съответния първоинстанционен съд за обезпечаване на отнемането на превозното средство в полза на държавата като съобразява указанията, дадени с Тълкувателно решение № 2 от 11.10.2012 г. по т.д. № 1/2012 г. и Тълкувателно решение № 2 от 18.12.2013 г. по т.д. № 2/2013 г. на ОСНК на ВКС (задължителни съгласно чл. 130, ал. 2 ЗСВ). Фактът, че превозното средство има качеството на веществен доказателство и се намира във фактическата власт на органа на досъдебното производство, не е пречка за това.

б) същият подход се следва и по отношение на съответната част на дееца, когато превозното средство е съсобствено, включително и в съпружеска имуществена общност.

4.2. Когато превозното средство не е собственост на обвиняемия, незабавно след установяване на имуществото му, следва да се отправи искане по чл. 72 НПК, като исканото обезпечение се насочи върху негово имущество – за обезпечаване на бъдещото присъждане на равностойността на превозното средство в полза на държавата;

4.3. Когато е наложена обезпечителна мярка върху съответната идеална част от превозното средство в случаите по 4.1.б), се отправя искане за обезпечаване на равностойността на останалата част, която не е собственост на обвиняемия.

4.4. В относимите случаи незабавно след установяване на имуществото на обвиняемия следва да се отправи искане по чл. 72 НПК и за обезпечаване на наказанието глоба.

4.5. Във всички случаи по т. 4.2-4.3., когато отправя искане по чл. 72 НПК, прокурорът следва да съобразява съразмерността между поисканите обезпечения и размера на равностойността на превозното средство, както и предвидената глоба.

4.6. Обезпечителната нужда е налице до приключване на наказателното производство. При наличие на законовите предпоставки за приключване на наказателното производство при диференцирани процедури, налагането на обезпечителна мярка не следва да бъде самостоятелно основание за постановяване на бързото производство да се проведе по общия ред или отказ от прилагане на диференцирана процедура.

Управление и пазене на обезпеченото по реда на чл. 72 НПК имущество

5.1. Съгласно чл. 72а НПК имуществото, обезпечено по реда на чл. 72 НПК, се управлява и пази по реда на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.

5.2. Когато превозното средство е приобщено като веществен доказателство по делото и спрямо него са наложени обезпечителни мерки по реда на чл. 72 НПК, се прилагат правилата на чл. 111-113 НПК.

5.3. Във всички случаи на изземване на превозното средство в досъдебно производство за престъпление по чл. 343б ал. 1-4 НК, незабавно след налагането на обезпечителната мярка върху превозното средство, респективно след извършване на съдебно-оценителна експертиза на чуждото/съсобственото превозното средство, се преценява възможността за връщането му на правоимащия по реда на чл. 111, ал. 2 НПК.

Решаване на делото в досъдебното производство със споразумение

6. Когато прокурорът внася по чл. 242, ал. 1 НПК предложение за споразумение за решаване на делото (Глава 29 НПК) да се съобразява, че предвиденото в чл. 343, ал. 5 НК и чл. 343б, ал. 5 НК отнемане в полза на държавата на съответното превозно средство, не е наказание по чл. 37 НК и не е предмет на обсъждане по чл. 381, ал. 5 НПК. Изисква се отделно произнасяне в производство по реда на чл. 306, ал. 1, т. 1 НПК (чл. 383, ал. 2 НПК).

Проучване и анализ на съдебната практика

7. Административните ръководители на апелативните прокуратури да създадат организация за проучване и анализ на практиката на прокуратурите и съдилищата в съответния район във връзка с прилагането на чл. 343, ал. 5 и чл. 343б, ал. 5 НК и при констатиране на неправилна или противоречива прокурорска и/или съдебна практика да сезират отдели 02 „Досъдебен“, 03 „Съдебен“ и 05 „Аналитичен“ при ВКП, съобразно функционалната им компетентност (Заповед на главния прокурор № ЛС-3414/15.11.2013г., изм. и доп.).